

متن پرسش

علامه طباطبایی در تفسیر خود بخش فلسفی را از اصل تفسیر خود جدا کرده است اما به نظر می‌رسد ایشان در تفسیر خود از نگاه حکمی ملاحظراً متأثر است آیا علامه بدون نگاه فلسفی ملاحظراً توانایی ارائه‌ی چنین تفسیری را داشتند؟

متن پاسخ

قرآن ما را به تفکر دعوت فرموده و می‌فرماید در قرآن تدبّر کنید، لازمه‌ی آن که انسان بخواهد در قرآن تدبّر کند خوب فکر کردن است و طبیعی است وقتی شما خوب فکر کنید با سایر متفکران تاریخ یک نحوه همفکری پیدا می‌کنید و با فکر منظمی که آن‌ها دارند احساس قرابت می‌نمایید و از افکار آن‌ها استفاده می‌نمایید، این ربطی به تفکر فلسفی ندارد که یک نوع از انواع تفکر است بلکه همین که اهل فکر باشید می‌فهمید حقایق مجرد دارای جامعیت‌اند و اگر کسی این فهم خود را به این صورت ارائه داد که «بسیط الحقیقه کُلُّ الأشیاء و لیس بشیء منها» می‌فهمید که چه می‌گوید. آری علامه‌ی طباطبایی «رحمة الله علیه» از این جهت با متفکر بزرگی مثل ملاحظراً هم‌فکر است و علامه با این فکر وارد قرآن می‌شود و بهره‌های فراوانی از قرآن می‌گیرد ولی از آن‌جایی که فلسفه را می‌شناسد و محدودیت‌های آن را نسبت به حقیقت اشراقی وحی می‌داند مواظب است با نگاه فلسفی به قرآن و روایات ننگرد هرچند در بعضی موارد شواهدی فلسفی در رابطه با آیات و روایات می‌آورد تا معلوم شود آن موضوع در نگاه فلسفی که - برای افراد قابل لمس‌تر است- نیز مطرح بوده است.